Luka Ilić

BOHORIČ, MELANCHTHON, VLAČIČ IN LUTHROVO MESTO WITTENBERG¹

Adam Bohorič je bil verjetno prvi študent v Wittenbergu z območja današnje Slovenije. Na univerzo se je vpisal 18. 10. 1548 kot »Adam Bochoritsch Styrius«. ² Kot študent Philipha Melanchthona – ki si je prizadeval za ustanavljanje protestantskih šol in napisal prva pravila ter statute za nove gimnazije – je pridobil potrebno pedagoško znanje za svoje kasnejše delo v šolah v Krškem in Ljubljani. Leta 1583 je ponovno obiskal Wittenberg zaradi tiskanja svoje slovnice slovenskega jezika *Arcticae horulae succisivae de latinocarniolana literatura* (*Zimske urice proste o latinsko-kranjski pisavi*, v slovenskem prevodu) in tiskanja slovenskega prevoda *Biblije* Jurija Dalmatina, ki je prav tako pripotoval z njim. Pomembne vloge Wittenberga in Melanchthona (večkrat poimenovanega kot *Praeceptor Germaniae*, učitelj Nemčije) v razvoju slovenskega protestantizma ni mogoče prezreti.

- 1 Besedilo je povzetek referata, pripravljenega za znanstveni simpozij Petstoletnica Adama Bohoriča, ki naj bi v organizaciji Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije potekal 22. oktobra 2020 v Murski Soboti. Simpozij je bil zaradi epidemije odpovedan oz. preložen, povzetek pa je v hrvaščini objavljen v: Marko Jesenšek in Klaudija Sedar, ur., *Petstoletnica Adama Bohoriča: zbornik povzetkov znanstvenega simpozija* (Murska Sobota: Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija, 2020), <https://www.dr-siftar-fundacija.org/2020/10/petstoletnica-adama-bohorica-program-in-zbornik-povzetki-referatov/>.
- 2 Karl Eduard Förstemann, *Album Academiae Vitebergensis*, zv. 1: 1502–1660 (Leipzig: Tauchnitz, 1841), str. 242. Rektor wittenberške univerze je bil Caspar Cruciger st., ki je umrl mesec dni po Bohoričevem vpisu na študij.

Matthias Flacius Illyricus

(1520–1575)

**Theologe und Kirchenhistoriker
wohnte hier 1541–1549**

Vlačičeva spominska plošča v Wittenbergu, Kirchplatz 10

Foto: © Luka Ilić

V letu, ko slavimo 500-letnico Bohoričevega rojstva, se moramo spomniti, da je bil istega leta v hrvaškem Labinu rojen *Matija Vlačić Ilirik*. Bohoriča in Vlačića ne povezuje samo letnica rojstva, ampak tudi njune vezi z Wittenbergom. Vlačić, ki je prav tako študiral v »luteranskem Rimu« in bil Melanchthonov študent, je bil tam kasneje tudi profesor in nekaj njegovih del je izšlo pri wittenberških založnikih. Prav mogoče je, da sta se z Bohoričem srečala in poznala, saj sta bila v Wittenbergu v istem času. Ob letošnji 500-letnici rojstva znamenitega teologa in cerkvenega zgodovinarja je bila 9. 9. 2020 na hišo (Kirchplatz 10), v kateri je Vlačić živel v letih 1541–1549, postavljena spominska plošča z napisom

*Matthias Flacius Illyricus (1520–1575), Theologe und Kirchenhistoriker,
wohnte hier 1541–1549.*

V Wittenbergu imajo spominske plošče znamenitim meščanom in obiskovalcem mesta že dolgo tradicijo: postavljajo jih na fasade domov, v katerih so živeli, stavb, v katerih so delovali, ali kot oznake sosesk, v katerih so prebivali. Prva taka plošča je bila postavljena že leta 1845. Do zdaj je bilo v mestu postavljenih 129 takih plošč. Mestni Rotary Club si je leta 1990 to zadal kot posebno nalogo. Čas je za pobudo, da dobita tako spominsko obeležje v Luthrovem mestu Wittenbergu tudi Bohorič in Dalmatin!